

**UCHWAŁA Nr XVI/166/12
RADY GMINY LUBASZ
z dnia 27 czerwca 2012 roku**

**w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Lubasz na lata 2012-2021**

Na podstawie art. 18 ust 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym /Dz.U. z 2001 r. Nr 142 poz 1591 ze zm./ w związku z art. 6 ust 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie /Dz.U. z 2005 r. Nr 180 poz 1493 ze zm./

Rada Gminy Lubasz

uchwala co następuje:

- § 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w rodzinie na lata 2012-2021 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Lubasz.
- § 3 Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie

Zgodnie z art 6 ust. 1 i 2 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie stanowi, że zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowane są przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego. Do zadań własnych Gminy należy tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, opracowanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie, prowadzenie gminnych ośrodków wsparcia.

Realizacja powyższych zadań prowadzona jest w postaci Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminy Lubasz na lata 2012-2021.

**Załącznik Nr 1
do uchwały Nr XVI/166/12
Rady Gminy w Lubaszu
z dnia 27 czerwca 2012**

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2012-2021**

I. PODSTAWA PRAWNA

Podstawę prawną działań związanych z pomocą dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie stanowią:

- ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2002 Nr 147 poz. 1231 z późn. zm.);
- ustawa z dnia z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz.593 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. 2002 r. Nr 7 poz. 58 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 25 lutego 1964r.– Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy (Dz. U. Nr 9, poz. 59, z późn. zm)
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. – Kodeks Karny (Dz. U. Nr 88, poz. 533, z późn. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180 poz. 1493 z późn. zm.).

II. WSTĘP

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, jest grupą społeczną, kształtującą osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrz rodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Przemoc prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw..

Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, prowadzącym nie tylko do uszkodzenia ciała ofiary ale także okaleczającym psychikę. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną.

Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Występują następujące rodzaje przemocy:

1. Przemoc fizyczna- jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie jej życia.
2. Przemoc seksualna- to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności.
3. Przemoc psychiczna- to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu
4. Przemoc ekonomiczna- to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy
5. Zaniedbanie- to ciągle niezaspakajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych

Przemoc jest przestępstwem. W zależności od tego czy przemoc ma charakter jednorazowy, czy się powtarza, jest ścigana z różnych artykułów Kodeksu Karnego. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły zostanie zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną z art. 207 Kodeksu karnego (Dz. u. Z 1997 r. Nr 88, poz. 553 z późn. zm).

III. ZADANIA WŁASNE GMINY

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.²⁾) lub ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473, z późn. zm.³⁾), chyba że przepisy niniejszej ustawy stanowią inaczej.

2. Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

IV. Analiza problemów społecznych na terenie gminy Lubasz

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie

Na dzień 31.12.2011 Gmina Lubasz liczy 7518 mieszkańców. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w grudniu 2011 wyniosła 266 osób. Ze statystyk policyjnych wynika, że na terenie gminy w roku 2011 przeprowadzonych zostało 41 interwencji domowych. W okresie od 01.01.2011 do 31.12.2011 założono 15 „niebieskich kart”.

Z danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że w roku 2011 było zgłoszonych 25 osób o zmotywowanie do podjęcia leczenia

Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że na dzień 31.12.2011r. 332 osoby wśród mieszkańców gminy korzystało z pomocy społecznej. W okresie od 01.01.2011 do 31.12.2011 złożono „niebieskie karty” w liczbie 4

Trudno jest w sposób jednoznaczny określić wielkość zjawiska przemocy na terenie gminy w związku z występowaniem przemocy ukrytej, czyli występującej w rodzinie czy w szkole, ale nieujętej w statystykach z powodu braku wiedzy na temat jej występowania.

Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubaszynie wynika, że przemoc w rodzinie jest tematem zamkniętym, który rzadko wychodzi poza rodzinę. Wydawać by się mogło, że przemoc jest zjawiskiem marginalnym w naszej gminie, jednak dane z policji, ośrodka pomocy i gminnej komisji świadczą, iż w każdym roku wzrasta liczba interwencji dotyczących przemocy w rodzinie. Każda interwencja domowa odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty” i obecnie nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Głównym celem „Niebieskich Kart” jest rozpoznawanie przemocy i usprawnianie pomocy oferowanej przez przedstawicieli różnych służb w środowisku lokalnym oraz tworzenie warunków do systemowego i interdyscyplinarnego modelu pracy z rodziną. O fakcie zastosowania w/w procedury policja informuje GOPS. W toku postępowania pracownicy socjalni podejmują działania polegające na :

- pracy socjalnej,
- poradnictwie specjalistycznym,

- pomocy finansowej (zasiłki celowe i okresowe).

GOPS udzielił pomocy 4 rodzinom w związku z problemem przemocy. W roku ubiegłym skierowano 3 wnioski do Sądu o wgląd w sytuację dziecka.. W celu zdiagnozowania zjawiska przemocy, w tym przemocy w rodzinie wykorzystano również dane GK oraz materiały uzyskane w toku wykonywanej pracy przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej, (Niebieska Karta, obserwacje). Gminna Komisja w 2011r. przeprowadziła rozmowy z 25 osobami nadużywającymi alkoholu.

Do najczęstszych przejawów przemocy w rodzinie na terenie Gminy Lubasz należą: awantury domowe, w tym awantury pod wpływem alkoholu, pobicia, poniżanie i wyzwiska, przemoc ekonomiczna w dużej mierze związana z wydawaniem pieniędzy na alkohol. Ofiarami są zwykle współmałżonkowie, dzieci, osoby starsze, niepełnosprawne.

V. ADRESACI PROGRAMU

Program przeznaczony jest dla:

- ofiar i sprawców przemocy;
- rodzin, dzieci i osób dotknięte zjawiskiem przemocy;
- przedstawicieli instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami dotkniętymi przemocą (pedagodzy, psychologdy, nauczyciele, pracownicy socjalni, kuratorzy rodzinni i społeczni, policjanci, pracownicy służby zdrowia, duchowni);
- wszystkich mieszkańców Gminy Połajewo

VI. ZASADY DZIAŁANIA PROGRAMU

W zakresie udzielania pomocy osobom doznającym przemocy, stosującym przemoc oraz podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie Program oparty jest na zasadach:

1. wzajemnej współpracy i współdziałania organów władzy publicznej, organizacji pozarządowych kościołów oraz związków wyznaniowych (zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działaniu pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej), a także innych organizacji, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z przeciwdziałaniem występowania przemocy i jej negatywnym następstwom,
2. jawność działań organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie przeciwdziałania przemocy z poszanowaniem godności osoby,
3. szczególnej ochrony dzieci, z zachowaniem ich prawa do wychowania się w rodzinie, poprzez udzielenie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania

VII. CELEM PROGRAMU

Celem Programu jest:

- 1) zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Lubasz
- 2) zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie
- 3) zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie

Cele ogólne będą realizowane przez:

- 1) budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy
- 2) diagnozowanie zjawiska przemocy na terenie gminy Lubasz
- 3) podnoszenie kompetencji służb i instytucji w zakresie przemocy w rodzinie
- 4) udzielenie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie
- 5) oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie

VIII. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Realizacja celów Programu zakłada:

- 1) uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie
- 2) promowanie modelu rodziny wolnego od przemocy
- 3) edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy w rodzinie
- 4) działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy

IX. PROGRAM JEST SPÓJNY Z PROGRAMAMI

- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy
- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lubasz na lata 2008 – 2015.
- Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180, poz 1493 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 12 marca 2004 o pomocy społecznej (Dz. U. Z 2009r. Nr 175.poz 1362z późn. zm.)
- ustawę z dnia 26 października 1982 o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. Z 2007r. Nr70 poz 473 z późn. zm.)

X. REALIZACJA CELÓW PROGRAMU

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Lubasz

Działania:

1. Określenie w drodze uchwały trybu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania
2. Powołanie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego
3. Współpraca w ramach zespołu interdyscyplinarnego
 - pracownicy socjalni
 - przedstawiciele oświaty
 - przedstawiciele policji
 - kuratorzy sądowi
 - przedstawiciele Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
 - przedstawiciele ochrony zdrowia
 - przedstawiciele organizacji pozarządowych
 - inni w zależności od zasobów
 - diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie
 - opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach
 - rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym
 - monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą
 - dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań
 - podejmowanie działań prewencyjnych w środowiskach zagrożonych przemocą
 - udział w kampaniach edukacyjno – informacyjnych.
4. Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy
 - propagowanie skutecznych sposobów powstrzymywania przemocy
 - oblanie mitów na temat przemocy
 - szkolenia na temat przemocy
 - prowadzenie kampanii zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży w zakresie ograniczenia oglądania przemocy w telewizji, grach komputerowych
 - wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu promujące zachowania nieagresywne

- organizowanie spotkań edukacyjnych dla mieszkańców, np. w świetlicach wiejskich
- dystrybucja ulotek i informacji na temat przemocy i jej skutków
- organizowanie konkursów np. plastycznych, wśród dzieci młodzieży w zakresie zapobiegania przemocy

Podmioty realizujące działanie:

- placówki oświatowo – wychowawcze
- Ośrodek Pomocy Społecznej
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Zespół Interdyscyplinarny

Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie

Działania:

1. Izolowanie sprawców od ofiar
2. Udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno - edukacyjnych
3. Przeprowadzanie rozmów z osobami nadużywającymi alkoholu, stosującymi przemoc.
4. Kierowanie wniosków do właściwego Sądu Rejonowego o obowiązek podjęcia leczenia odwykowego w związku z nadużywaniem alkoholu

Zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie

Działania:

1. Pełnienie przez Ośrodek Pomocy Społecznej funkcji punktu informacyjnego poprzez:
 - udzielenie informacji dotyczącej bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą w ośrodkach interwencji kryzysowej i w specjalistycznych ośrodkach wsparcia.
 - Udzielanie informacji na temat pozyskania zaświadczenia lekarskiego
 - udzielanie informacji na temat praw osób będących ofiarami przemocy
 - udzielenia informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno – edukacyjnych

Podmiot realizujący działanie

- Ośrodek Pomocy Społecznej

2. Prowadzenie działań interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy:

- podejmowanie działań interwencyjnych w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”
- Przekazywanie informacji o podejmowanych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego

Podmioty realizujące działanie

- policja
- Ośrodek Pomocy Społecznej
- Zespół Interdyscyplinarny
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- przedstawiciele oświaty
- przedstawiciele ochrony zdrowia

3. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia

Podmioty realizujące działanie:

- Ośrodek Pomocy Społecznej
- policja
- Zespół Interdyscyplinarny

XI. FINANSOWANIE PROGRAM

Działania podejmowane w ramach realizacji programu, związane z osiągnięciem wyznaczonych celów, finansowane będą ze środków własnych Samorządu Gminy

Przewiduje się również współudział w finansowaniu ww działań ze środków budżetu państwa oraz pozyskanych środków z Unii Europejskiej w ramach działań wspólnotowych.